

**ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ
LATVIJAS UNIVERSITĀTES
STUDIJU VIRZIENĀ “VADĪBA, ADMINISTRĒŠANA UN
NEKUSTAMO ĪPAŠUMU PĀRVALDĪBA”
DOKTORA STUDIJU PROGRAMMA
“VADĪBZINĀTNE”
izglītības klasifikācijas kods: 51345**

Informācija par ekspertu

Vārds	Astra	Uzvārds	Auziņa-Emsiņa
Darbavieta	Rīgas Tehniskā universitāte	Amats	docente
Grāds/ profesionālā kvalifikācija		Dr.oec.	
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			<i>Paraksts</i>

Novērtēšanas vizītes datums: 2019.gada 7. novembris.

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Latvijas Universitātes (turpmāk - LU) 2019.gada 4.septembra iesniegumu Nr. LU-7-41/1611 studiju virziena izmaiņu apstiprināšanai;
- LU 2019.gada 25.oktobra atbilde Nr. LU-7-41/1945 uz AIC vēstuli 3.10.2019 Nr. 2019/11-158 par papildu informāciju pieprasīšanu;
- Izglītības un zinātnes ministrijas 2019. gada 3. oktobra vēstule Nr. 4-6e/19/3015 uz LU vēstuli 11.09.2019 Nr. LU-7-41/1669 par izmaiņām Latvijas Universitātes studiju programmu attīstības un konsolidācijas plānā;
- LU sniegto papildu informāciju par studējošo skaitu atbilstošajās doktorantūras studiju programmās (elektroniski 2019. gada 29. oktobrī) - pēc AIC lūguma;
- novērtēšanas vizītes laikā iegūto informāciju intervijās ar LU pārstāvjiem un doktorantiem;
- LU 2019. gada 11. novembra vēstuli Nr. LU-7-41/2004 Par precizējumiem doktora studiju programmā “Ekonomika un uzņēmējdarbība”;
- Augstskolu likumu;
- 2018. gada 23.janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.49 “Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm”;
- 2005.gada 27.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.1001 “Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji”;
- LU mājaslapā publiski pieejamo informāciju par izvērtējamajām studiju programmām, nozares doktorantūras padomēm u.c.

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

Esošā doktorantūras studiju programma (turpmāk – DSP) “Vadībzinātne” ir iekļauta studiju virzienā “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība”, kurš akreditēts līdz 25.06.2019, bet saskaņā ar Augstskolu likuma pārejas noteikumu 48. punktu studiju

virziena akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par studiju virziena akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu, bet ne ilgāk kā līdz 31.12.2020. Izmaiņu ietvaros tiek mainīts nosaukums uz DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” un vienlaikus tajā tiek iekļautas trīs radniecīgas akreditētas DSP “Ekonomika” (studiju virziens “Ekonomika”, akreditēts līdz 25.06.2019, bet saskaņā ar Augstskolu likuma pārejas noteikumu 48. punktu, akreditācijas termiņš pagarināts līdz 31.12.2020.), “Demogrāfija” (studiju virziens “Socioloģija, politoloģija un antropoloģija”, akreditēts līdz 11.06.2019, bet saskaņā ar Augstskolu likuma pārejas noteikumu 48. punktu, akreditācijas termiņš pagarināts līdz 31.12.2023.) un “Izglītības vadība” (studiju virziens “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” akreditēts līdz 25.06.2019, bet saskaņā ar Augstskolu likuma pārejas noteikumu 48. punktu, akreditācijas termiņš pagarināts līdz 31.12.2020.), šīs trīs programmas pēc pieteikto izmaiņu apstiprināšanas tiks slēgtas. Studiju programmu skaita samazināšana ir saskaņā ar LU politiku (novērtēšanas vizītes laikā apliecināja LU rektora p.i. prof. I.Muižnieks) un kopējo valsts izglītības politiku, ko apliecina IZM atzinums par izmaiņām (IZM vēstule Nr. 4-6e/19/3015).

Iesniegumā pieteiktās plānotās izmaiņas salīdzinājumā ar esošo akreditēto programmu ir apkopotas tabulā:

N.p.k.	Izmaiņu veids	Patlaban akreditētā programma	Pieteiktās izmaiņas
1.	Studiju programmas nosaukums	Vadībzinātne	Ekonomika un uzņēmējdarbība
2.	Studiju programmā iegūstamais grāds	Vadībzinātnes doktora zinātniskais grāds	Zinātnes doktors (<i>Ph.D.</i>) ekonomikā un uzņēmējdarbībā
3.	Studiju programmas prasības, kas noteiktas, uzsākot studiju virzienam atbilstošo studiju programmu apguvi	Maģistra grāds ekonomikā vai vadībzinātnē	Maģistra grāds sociālajās zinātnēs, izglītības zinātnēs, dabaszinātnēs, inženierzinātnēs vai radniecīgās zinātnēs (vienotas visai programmai)

Pēc izmaiņu apstiprināšanas DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” ir 3 apakšprogrammas: “Ekonomika un vadība”, “Globālā ekonomika un līderība” un “Izglītības vadība”. Pieteiktās izmaiņas nosaka, ka studiju programmas apjoms ir 144 KP (vai 146 KP programmā pastāvīgi studējošajiem ārvalstu doktorantiem, kuriem nav valsts valodas prasmes apliecinājuma (A1 līmenī) un jāapgūst kurss “Latviešu valodas pamatkurss” (2KP) atbilstoši Augstskolu likuma 56.panta prasībām (informācija precizēta saskaņā ar LU 2019. gada 11. novembra vēstuli Nr. LU-7-41/2004)), t.sk. 20KP ir apakšprogrammas kursi; programmā ir tikai A un B daļa, nav C daļas.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Novērtēšanas vizītes laikā LU BVEF telpās, Aspazijas bulvāris 5, Rīga, notika tikšanās ar:

1) Administrācijas pārstāvjiem:

- Prof. Indriķis Muižnieks, rektora p.i.
- Prof. Gundars Bērziņš, BVEF dekāns

Tikšanās laikā LU un BVEF vadība apliecināja, ka studiju programmu skaita samazināšana ir LU politika, un ka ir izvērtētas alternatīvas (attiecībā uz DSP “Demogrāfija”, jo saistībā ar jaunāko nozaru iedalījumu demogrāfija ietilpst zinātnes nozarē 5.4. “Socioloģija un sociālais darbs” (MK noteikumi Nr.49)). Saistībā ar izmaiņām prasībās studijas uzsākot, kā rezultātā studijas var uzsākt arī ar maģistra grādu inženierzinātnēs un dabaszinātnēs, LU un fakultātes vadība apliecināja, ka apzinās šo situāciju, un, ja studējošam ir nepieciešams papildus apgūt studiju kursus ekonomikā, uzņēmējdarbības vadībā u.tml., tad tiek piedāvāts tos apgūt klausītāja statusā, kas jau ir īstenota prakse LU. Vienlaikus jāatzīmē, ka gadījumos, ja iepriekš nav apgūti noteikti studiju kursi (sasniegti noteikti studiju rezultāti) studējošajam tie jāapgūst papildus klausītāja statusā (novērtēšanas vizītes laikā apliecināja administrācijas pārstāvji un programmu vadība), tas saistīts ar apstākli, ka visticamāk studējošais, kurš tos nav apguvis, nevarēs sasniegt doktorantūras studiju programmas studiju rezultātus.

Tikšanās laikā tika apspriesta esošā DSP “Vadībzinātne” apakšprogramma “Globālā ekonomika un līderība”, kur ir tikai ārvalstu studējošie, un kas turpmāk plānota arī kā apakšprogramma. Tā tiek īstenota sadarbībā ar Austrijas un Vācijas augstskolām, tika apliecināts, ka esošā sadarbība, kuras ietvaros daļu studiju kursu docēšanu nodrošina partneraugstskolas (Zalcburgas Universitātes (SMBS) (Austrija) un Leipcijas Augstākās vadības skolas (*Leipzig Graduate School of Management*) (Vācija) docētāji; ārvalstu doktoranti, kas ir Austrijas un Vācijas iedzīvotāji, LU ierodas 1-3 reizes studiju gadā utt. saglabāsies bez būtiskām izmaiņām.

2) Studiju virziena un studiju **programmu** (Vadībzinātne, Ekonomika, Demogrāfija, Izglītības vadība un DSP Ekonomika un uzņēmējdarbība) **vadību**:

- Prof. Ērika Šumilo, DSP Vadībzinātne direktora p.i., DSP Ekonomika un uzņēmējdarbība direktore,
- Prof. Inna Romānova, BVEF fakultātes prodekāne,
- Prof. Andrejs Cekuls, Ekonomikas DSP direktora p.i., Apakšprogrammas Ekonomika un vadība direktors,
- Prof. Baiba Šavriņa, Apakšprogrammas Globālā ekonomika un līderība direktore,
- Prof. Andrejs Geske, Apakšprogrammas Izglītības vadība direktors,
- Prof. Andris Kangro, DSP Izglītības vadība direktors,
- Prof. Juris Krūmiņš, Demogrāfijas DSP direktors,
- Dace Kazāka, SD vadošais eksperts,
- Ilze Danuseviča, SD vadošā eksperte.

Tikšanās laikā visu akreditēto DSP direktori un izmaiņu rezultātā DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” programmas direktore apliecināja, ka ir informēti un iepazinušies ar izmaiņām, informējuši studējošos, mācībspēkus, promocijas darbu vadītājus u.c. iesaistītās

puses. Tikšanās dalībnieki apliecināja, ka atbalsta un piekrīt izmaiņām, akcentējot pozitīvos ieguvumus no programmu konsolidācijas.

Balstoties uz iesniegto un pieejamo informāciju pirms tikšanās, tika precizēti vairāki jautājumi, kas bija par pamatu šaubām:

- a. Izmaiņu rezultātā DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” (ieskaitot visas apakšprogrammas) īstenošanas valodas ir latviešu un angļu valoda. Tika konstatēts, ka dokumentācijā nav atrodamā informācija par latviešu valodas apmācību ārvalstu studējošajiem atbilstoši Augstskolu likuma 56.panta trešās daļas pirmajā punktā noteiktajam “*Ārvalstu studējošajiem studiju kursu obligātajā apjomā iekļaujama valsts valodas apguve, ja studijas Latvijā ir paredzamas ilgāk par sešiem mēnešiem vai pārsniedz 20 kredītpunktus*”. LU pēc novērtēšanas vizītes iesniedza papildu informāciju, precizējot iesniegumu, kas nosaka, ka studiju programmas apjoms ir 144KP vai 146KP; 146KP ir programmā pastāvīgi studējošajiem ārvalstu doktorantiem, kuriem nav valsts valodas prasmes apliecinājuma (A1 līmenī) un jāapgūst kurss “Latviešu valodas pamatkurss” (2KP) atbilstoši Augstskolu likuma 56.panta prasībām.
- b. Tā kā programmā nav C daļas, tad vadībai tika jautāts, kā tiek īstenota starptautiskā mobilitāte un attiecīgi apgūto studiju kursu pielīdzināšana un kredītpunktu pārskaitīšana. Programmas vadība informēja, ka ar studējošajiem tiek saskaņots mobilitātes plāns pirms došanās (piemēram, ERASMUS+), pēc atgriešanās apgūtie kursi tiek atzīti un kredītpunkti pārskaitīti. Pēc izmaiņu apstiprināšanas paredzēts saglabāt līdzšinējās procedūras.
- c. Tika precizēti pētniecības temati demogrāfijā un izglītības vadībā, kā arī vadībzinātnē, lai novērtētu to atbilstību zinātnes nozarei 5.2. “Ekonomika un uzņēmējdarbība” un tās apakšnozarēm.
- d. Pārrunāts darbs ar ārvalstu doktorantiem u.c.

3) **Mācībspēkiem:**

- Prof. Inesa Vorončuka,
- Prof. Margarita Dunska,
- Prof. Biruta Sloka,
- Asoc. Prof. Atis Bērziņš,
- Prof. Andris Grīnfelds

Tikšanās laikā ar mācībspēkiem tika pārrunāts mācību process, e-vides izmantošana, kursu apraksti un gala vērtējuma prasības, kā arī esošais darbs un mācībspēku gatavība strādāt ar ārvalstu doktorantiem angļu valodā. Mācībspēki apliecināja, ka ir informēti par izmaiņām un tās vērtē pozitīvi, būtiski trūkumi, bažas vai riski netika norādīti.

4) **Bibliotēkas apskate** – 303.telpa un lasītavas telpas 2.stāvā.

- Anžela Avdeikina, galvenais bibliotekārs
- Valija Liepkalne, galvenais bibliotekārs

Tika apskatītas telpas, bibliotēkas darbinieces informēja par bibliotēkas darba kārtību (grāmatu meklēšana, izsniegšana, atdošana u.c.), tika parādītas pieejamās datu bāzes (t.sk.

augstas kvalitātes pētījumu veikšanai nepieciešamās indeksācijas datu bāzes *SCOPUS* un *Web of Science* (kas nebija norādīta iesnieguma dokumentācijā, bet praksē ir pieejama) un citas datu bāzes). Krājums ir plašs, pieejams darbam uz vietas lasītavas telpās, kā arī saņemšanai darbam mājās.

Balstoties uz iesniegto un pieejamo informāciju pirms tikšanās tika lūgts precizēt, kāda ir pieejamība DSP "Izglītības vadība" bibliotēkas krājumam, jo saskaņā ar kopkataloga informāciju, tas lielākoties atrodas LU Izglītības zinātņu un psiholoģijas bibliotēkā Imantas 7.līnijā 1, Rīgā. Darbinieces apliecināja, ka krājumu pašlaik nav plānots pārvest uz Aspazijas bulvāra 5 bibliotēkas telpām un darbs norisināsies esošajā kārtībā. Studējošie sev interesējošo literatūru var pasūtīt kādā no LU bibliotēkām un tā tiek piegādāta.

Vizītes laikā bija tikšanās ar astoņiem **doktorantiem**, kas pārstāv visas esošās DS programmas un dažādus studiju gadus. Doktoranti apliecināja, ka ir informēti par izmaiņām, kopumā izmaiņas vērtē pozitīvi un akcentēja ieguvumus. Tika norādītas tikai dažas neskaidrības un bažas, kas saistītas ar informācijas apmaiņu un tālākām darbībām, mainot studiju programmu. Piemēram, ja doktoranti ir apguvuši C daļas kursus, nav viennozīmīgi skaidrs, vai kaut kas būs jāapgūst papildus. Daļa doktorantu izteica bažas, ka paplašinātās uzņemšanas prasības jaunajiem doktorantiem var radīt nepieciešamību apgūt ekonomikas kursus papildus sagatavotajai programmai 144 KP apjomā, jo DSP kopējā apjomā nav paredzēti C daļas kursi.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Izmaiņu akreditētā studiju virzienā novērtēšanas rezultātā, izvērtējot normatīvo aktu prasības, eksperte konstatējusi šādas **stiprās puses**, kas pozitīvi ietekmē studiju procesu un tā kvalitāti:

- 1) Studiju programmas nosaukuma maiņa atbilstoši aktuālajām izmaiņām nozaru klasifikācijā (MK noteikumi Nr.49) ir atbilstoša un nodrošina vienotu, sistēmisku izpratni sociālo zinātņu nozarē.
- 2) Izmaiņu rezultātā plānotā trīs radniecīgo akreditēto studiju programma iekļaušana DSP "Ekonomika un uzņēmējdarbība" ir uzskatāma par racionālu studiju programmu konsolidācijas darbību kopējā studiju programmu skaita samazināšanai, nodrošinot sadrumstalotības mazināšanos. Esošo DSP "Demogrāfija" īsteno LU BVEF, kā arī promocijas darbi tiek aizstāvēti LU Vadībzinātnes un demogrāfijas promocijas padomē. Jāatzīmē, ka šajās trīs studiju programmās ir absolūti un arī relatīvi neliels studējošo skaits salīdzinot ar DSP "Vadībzinātne". Saskaņā ar LU sniegto papildu informāciju: DSP "Vadībzinātne" ir 79 doktoranti (jeb 65,3% no kopējā doktorantu skaita pēc izmaiņu apstiprināšanas), DSP "Ekonomika" – 26 (21,5%), DSP "Izglītības vadība" – 13 (10,7%) un DSP "Demogrāfija" – 3 (2,5%). Kopā pašlaik ir 121 doktorants.
- 3) Plānotā studiju programmas uzbūve, kas ietver 3 apakšprogrammas – "Ekonomika un vadība", "Globālā ekonomika un līderība" un "Izglītības vadība" – ir uzskatāma par

racionālu, loģiski pamatotu un vienlaikus dod iespēju esošajiem doktorantiem turpināt studijas.

- 4) Studiju programmas saturā ir integrētas aktuālās tendences ārvalstu augstskolās atbilstošās nozares un līmeņa programmās, to apliecina LU sākotnēji sniegtās informācijas 2.pielikumā iekļautie salīdzinājumi ar Starpaugstskolu Berlīnes ekonomikas un vadības zinātnes (Vācija) doktora studiju programmu, Veronas Universitātes (Itālija) Ekonomikas un vadības doktora programmu, Zviedrijas augstskolas (*Stockholm School of Economics*) doktora studiju programmu Vadības zinātnē, Tartu Universitātes (Igaunija) Ph.D. programmu “Izglītības zinātne”, Coimbras Universitātes (Portugālē) Ph.D. programmu “Izglītības zinātnes”).
- 5) Sagaidāms, ka izmaiņas uzlabos studiju programmas starptautisko konkurētspēju, jo izmaiņu rezultātā tā būs plašāk pieejama ārvalstu studējošajiem studijām angļu valodā, kā arī mainītās programmas prasības, uzsākot studijas, kas nosaka, ka studēt var ne tikai ar maģistra grādu sociālajās zinātnēs, vadībzinātnē un izglītības vadībā, bet arī ar maģistra grādu dabaszinātnēs, inženierzinātnēs vai radniecīgās zinātnēs. Tā kā saskaņā ar jaunāko nozaru iedalījumu sociālajās zinātnēs ietilpt arī tiesību zinātne, politikas zinātne, psiholoģija u.c., tad arī studējošie ar šādu iepriekšējo izglītību var būt DSP doktoranti.

Izmaiņu novērtēšanas procesā radās vairākas **bažas**. Viena no bažām bija saistīta ar akreditētās DSP “Demogrāfija” iekļaušanu DSP “Ekonomika un vadībzinātne” saistībā ar faktu, ka saskaņā ar nozaru klasifikāciju demogrāfijas nozare ir citas sociālo zinātņu nozares apakšnozare (5.4. Socioloģija un sociālais darbs). Taču pēc iesnieguma informācijas, novērtēšanas vizītes interviju (ar vadību, mācībspēkiem un šīs programmas doktorantiem) laikā iegūtās informācijas par promocijas darbu pētījumu tēmām un pētījumu objektiem (piemēram, pašlaik tiek izstrādāti promocijas darbi par etniskā sastāva analīzi un tā ekonomisko ietekmi, par tautas skaitīšanu un jauna veida problemātiku, kā arī par sociāli neaizsargāto ģimeņu sociāli ekonomiskajām problēmām) ir konstatēts, ka pētījumi ir par ekonomisko demogrāfiju. Arī līdz šim aizstāvētie darbi ir cieši saistīti ar ekonomikas nozari. Līdz ar to ir pamats apgalvot, ka esošie doktoranti pēta ekonomisko demogrāfiju, kas ir atbilstoša 5.2. Ekonomika un uzņēmējdarbība nozarei, nevis teorētisko demogrāfiju vai sociāli ekonomisko demogrāfiju, kas atbilstu 5.4. Socioloģija un sociālais darbs (MK noteikumi Nr.49) . Ievērojot to, ka demogrāfija ir specifiska nozare, kas tautsaimniecībā ilgtermiņā ir būtiska un nodrošina informāciju un izpratni, kas ir svarīga daudzām nozarēm un daudzu būtisku valsts politikas lēmumu pieņemšanā, eksperte iesaka pēc izmaiņu apstiprināšanas saglabāt šo ekonomiskās demogrāfijas pētījumu virzienu.

AIC vēstulē 3.10.2019 Nr. 2019/11-158 par papildu informāciju pieprasīšanu norādīts, ka AL 1. panta 13. punktā sniegts skaidrojums studiju modulim, savukārt AL 56.2 pants nosaka studiju moduļa saturu. Tajā pašā laikā, AL nav ietverts skaidrojums apakšprogrammām, kā arī no tā precīzi neizriet, ka ir paredzēta apakšprogrammu veidošana. Tomēr no LU sniegtās informācijas izriet, ka jaunā doktora studiju programma “Ekonomika un uzņēmējdarbība” ietvers apakšprogrammas “Ekonomika un vadība”, “Globālā ekonomika un līderība” un “Izglītības vadība”. Ņemot vērā minēto, lūgts skaidrot izmaiņu un apakšprogrammu atbilstību

AL noteiktajam. LU sniedzot papildinformāciju norādījuši, ka LU DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” ietver apakšprogrammas “Ekonomika un vadība”, “Globālā ekonomika un līderība” un “Izglītības vadība”. LU studiju programmu strukturēšanai apakšprogrammas pastāv jau kopš 1998.gada, un šādas studiju programmas ar apakšprogrammām ir akreditētas kopš 1998.gada. LU Studiju programmas apakšprogramma ir mērķtiecīgi veidota studiju programmas sastāvdaļa, kas atbilst konkrētai zinātnes apakšnozarei, tautsaimniecības nozarei vai iegūstamajai kvalifikācijai un tas ir apstiprināts ar 20.03.2012 LU rīkojumu Nr.1/86 “LU studiju programmas apakšprogrammas vadītāja pienākumi un tiesības “. Tas nav pretrunā ar AL, kur tikai 2011.gadā tika ietverts papildinājums pantam 1.1 13.punktam, formulējot terminu “modulis”. Augstskolu autonomija dod tiesības strukturēt savas programmas. Līdz ar to pieteiktās izmaiņas ir LU kā augstskolas autonomija strukturēt konkrēto programmu, taču vienlaikus programmas vadībai tiek izteikta īstermiņa rekomendācija, jo saskaņā ar iesniegto pieteikuma dokumentāciju esošajā DSP ”Vadībzinātne” bija modulis “Globālā ekonomika un līderība”, kas turpmāk būs kā apakšprogramma “Globālā ekonomika un līderība”.

Izmaiņu novērtēšanas procesā bija bažas par prasībām studiju programmas uzsākšanai (attiecībā uz atšķirīgām doktorantu iepriekšējām zināšanām un izpratni par ekonomikas un uzņēmējdarbības pamata principiem un teoriju salīdzinājumā ar tiem doktorantiem, kam ir maģistra grāds ekonomikā vai vadībzinātnē), taču šīs bažas neapstiprinājās. Uzņemšanas procesā studējošo pieteikumus vērtē nozares doktorantūras padome, piešķirot punktus atbilstoši apstiprinātiem Uzņemšanas kritērijiem un to rādītājiem (tiek vērtētas vairākas darbības, kā studējošā iestrādes (zinātnisko publikāciju skaidrs par plānoto promocijas darbu, uzstāšanās starptautiskās zinātniskajās konferencēs par plānoto promocijas darbu utt.)). Jebkurā gadījumā pēc izmaiņu apstiprināšanas palielināsies nozares doktorantūras padomes nozīme, izvērtējot pieteikumus, jo tieši doktorantūras padome ar savu lēmumu saskaņā ar uzņemšanas kritērijiem DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” var ietekmēt punktu kopsummu. Līdz ar to ir ieteicams, veidojot jauno nozares doktorantūras padomi ņemt vērā iepriekš konstatēto par reflektantu sagatavotības līmeni.

LU sākotnēji sniegtajā informācijā sniegta vispārīga informācija par to, kas notiks ar esošajiem doktorantiem, it īpaši tiem doktorantiem, kas studē pēdējā studiju gadā (3.kursā). Papildus jāatzīmē, ka novērtēšanas vizītes laikā, tiekoties ar visu studiju programmu doktorantiem, tika konstatēts, ka doktoranti ir informēti par izmaiņām, bet ir daudz neatrisinātu organizatorisku jautājumu (kas notiek ar apgūtajiem studiju kursiem, vai visi esošajā DSP apgūtie C daļas kursi tiek atzīti un kredītpunkti pārskaitīti u.tml.). Ievērojot iepriekš minēto, eksperte rekomendē esošo DSP vadītājiem sniegt informāciju katras esošās studiju programmas doktorantiem par tālāko rīcību un organizatoriskiem jautājumiem.

Izmaiņu novērtēšanas procesā īpaša uzmanība tika veltīta aspektam, ka vairāku studiju programmu doktorantiem mainās iegūstamais grāds. Novērtēšanas vizītes laikā doktoranti apliecināja, ka ir informēti un jauno grādu (Zinātnes doktors (*Ph.D.*) ekonomikā un uzņēmējdarbībā) uzskata par ieguvumu un vērtē pozitīvi.

Ievērojot, ka DSP tiek īstenota arī angļu valodā un tajā ir arī ārvalstu doktoranti, novērtēšanas vizītes laikā tika pārrunāts jautājums par Augstskolu likuma 56.p.(3).daļas 1.punkta, kas nosaka, ka “Ārvalstu studējošajiem studiju kursu obligātajā apjomā iekļaujama valsts valodas apguve, ja studijas Latvijā ir paredzamas ilgāk par sešiem mēnešiem vai pārsniedz 20 kredītpunktus” ievērošanu. Izvērtējot LU sākotnēji sniegto informāciju ir konstatēts, ka studiju programma sastāv no A daļas (12 KP apjomā), B daļas (12 KP apjomā), B daļas konkrētas apakšprogrammas kursi (20KP apjomā) un promocijas darba (100KP apjomā), kopā programmā 144 KP. Nevienā no šīm daļām nebija ietverta latviešu valoda ārvalstu studējošajiem. Vienlaikus studiju programmā nav arī C daļas; programmā ir tikai A un B daļas kursi. Pēc novērtēšanas vizītes LU iesniedza AIC precizējumus, kas nosaka, ka studiju programmas apjoms ir 144KP vai 146KP; 146KP ir programmā pastāvīgi studējošajiem ārvalstu doktorantiem, kuriem nav valsts valodas prasmes apliecinājuma (A1 līmenī) un jāapgūst kurss “Latviešu valodas pamatkurss” (2KP) atbilstoši Augstskolu likuma 56.panta prasībām. Līdz ar to tiek ievērotas Augstskolu likuma 56.panta prasības.

Konstatētās **vājās puses**:

1. Iesnieguma dokumentācijā nav skaidri noteikts, vai doktoranti (reflektanti) tiek vērtēti un attiecīgi uzņemti programmā un jau konkrētā apakšprogrammā, vai tiek uzņemti programmā un vēlāk izvēlas sev atbilstošu apakšprogrammu. Novērtēšanas vizītes laikā DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” vadība apliecināja, ka doktoranti tiek uzņemti uzreiz konkrētā apakšprogrammā. Būtiski šo procedūru skaidri aprakstīt. Jāatzīmē, ka tas netieši ir saistīts arī ar budžeta vietām u.c. organizatoriskiem jautājumiem.
2. Informācija par to, kā jārikojas doktorantiem, kuri ir pēdējā studiju gadā (3.kursa doktorantiem), it īpaši tiem, kuri atrodas akadēmiskajā atvaļinājumā. Ir būtiski nodrošināt skaidru informācijas apmaiņu.
3. LU sākotnēji sniegtajā informācijā un papildinformācijā konstatētas vairākas tehniskas nepilnības. Informācija, ko nepieciešams precizēt un nepilnības, kas jānovērš:
 - 3.1. Atsevišķu kursu aprakstos kā vienīgais gala pārbaudījums ir norādīts eksāmens (100%) (studiju kursus Ekon7046 (2KP) un Ekon7047 (4KP)), bet vienlaikus šo kursa aprakstos norādītie studiju rezultāti ietver definējumus, kas rada priekšstatu, ka gala pārbaudījums ietver vairākus elementus, piemēram, kursa Ekon7046 viens no studiju rezultātiem (prasmēm) ir saistīts ar doktoranta “ziņojumu”, savukārt Ekon7047 – “spēj veidot literatūras pārskatu”. Novērtēšanas vizītes laikā DSP vadība skaidroja, ka tā ir konkrēto kursu specifika, kas ir promocijas eksāmeni, bet tas ir kursu aprakstos jānorāda un jānedefinē precīzāk, jo mūsdienās augstskolās pieņemta prakse ir, ka eksāmens veido tikai daļu no gala vērtējumu. Ja ir specifisks gadījums, tad tas ir īpaši jānorāda, kāda iemesla dēļ ir šāds īpašs gadījums.
 - 3.2. Vairākiem kursu aprakstiem trūkst būtiskas informācijas: (1) nav apstiprināšanas datuma; (2) nav atbildīgās struktūrvienības; un (3) nav nozares atbilstīgā mācībspēka (piemēram, studiju kursi Ekon7044 (2KP), VadZ7046 (4KP), Ekon7043 (2KP), Ekon1096 (4KP), Ekon7052 (2KP)); jāatzīmē, ka vairumā studiju kursu aprakstu šī informācija ir pieejama. Nav skaidrs, vai tā ir tehniska kļūda vai iekļautie studiju kursu

apraksti ir kursu aprakstu projekti. Novērtēšanas vizītes laikā tika apliecināts, ka tā ir tehniska kļūme; ieteicams studiju kursu aprakstus veidot pēc vienota parauga.

- 3.3. Ekon7043 (2KP) kursa aprakstā ir noprojams, ka ir 3 pārbaudījumu veidi, kas attiecīgi atbilst konkrētiem studiju rezultātiem, bet nav norādīti šie pārbaudījumu veidi (tukša vieta tabulā (pieteikuma 71.lpp.)).

4. Secinājumi

Ekspertes viedoklis par plānotajām izmaiņām ir šāds:

1. Trīs radniecīgo DSP integrēšana DSP “Vadībzinātne” ir racionāla un atbilst LU studiju programmu skaita politikai (LU rektora p.i. un BVEF dekāna sniegtā informācija novērtēšanas vizītes laikā, atsaucoties uz LU studiju programmu attīstības un konsolidācijas plānu) un valsts izglītības politikai. Apakšprogrammu izveide DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” ir loģiska, pamatota un atbalstāma, tiek nodrošināta LU pieredzes un resursu pārnese un izmantošana.
2. Nosaukuma maiņa no DSP “Vadībzinātne” uz DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” ir pamatota, atbilst normatīvā regulējuma izmaiņām un faktiskajam programmas saturam un mērķim.
3. Uzņemšanas prasību izmaiņas ir atbalstāmas mūsdienu starpdisciplināritātes kontekstā, taču vienlaikus tas rada papildu aspektus, kas palielina nozares doktorantūras padomes nozīmi uzņemšanas procesā, kas izvērtē studējošā pieteikumu, tā kvalitāti, līdzšinējo pieredzi un zināšanas ekonomikā un uzņēmējdarbībā.
4. Lai nodrošinātu kvalitatīvu DSP īstenošanu un pilnvērtīgu studējošo interešu ievērošanu, ir izstrādātas rekomendācijas.

5. Rekomendācijas

Iesakam **apstiprināt** LU DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” **pieteiktās izmaiņas**:

1. Studiju programmas nosaukums – Ekonomika un uzņēmējdarbība;
2. Iegūstamais grāds - Zinātnes doktors (*Ph.D.*) ekonomikā un uzņēmējdarbībā;
3. Studiju programmas prasības, kas noteiktas, uzsākot studiju virzienam atbilstošo studiju programmu apguvi - Maģistra grāds sociālajās zinātnēs, izglītības zinātnēs, dabaszinātnēs, inženierzinātnēs vai radniecīgās zinātnēs
4. Apstiprināt pieteiktās izmaiņas studiju programmas saturā.

Rekomendācijas izteiktas ievērojot, ka akreditācija studiju virzienam, kurā DSP iekļauta, ir līdz 31.12.2020 un iesniegums par studiju virziena novērtēšanu LU jāsniedz vismaz 10 mēnešus pirms studiju virziena akreditācijas termiņa beigām.

Īstermiņa rekomendācijas, kuras izpildāmas līdz LU iesniedz iesniegumu par studiju virziena “Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” novērtēšanu:

- 1) Programmas vadībai pārskatīt apakšprogrammu atbilstību ārējam normatīvajam regulējumam (it īpaši saistībā ar Augstskolu likuma 56.2 pantu attiecībā uz studiju moduli).
- 2) Programmas vadībai precizēt un skaidri definēt uzņemšanas procedūru un kārtību, ka studējošie tiek uzņemti programmas konkrētā apakšprogrammā. Ja studiju laikā ir iespējama pāreja no vienas apakšprogrammas uz citu šīs DSP apakšprogrammu, šī procedūra ir skaidri jāapraksta.
- 3) Programmas vadībai informēt studējošos par starptautiskās mobilitātes iespējām DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” un to, kā ārpus LU apgūtie kursi tiek un var tikt pielīdzināti, izstrādājot informatīvu materiālu doktorantiem, jo pēc izmaiņām DSP “Ekonomika un uzņēmējdarbība” nav C daļas.
- 4) Programmas vadībai informēt studējošos par apgūto studiju kursu statusu pēc programmas izmaiņām, jo izmaiņu rezultātā nav C daļas, bet daļa doktorantu ir apguvuši C daļas kursus. Vadībai ir jānodrošina skaidra informācija, kā studējošajiem jāīsteno, ja kādi studiju kursi jāapgūst papildus. Līdz ar to tiek rekomendēts programmas vadībai izstrādāt informatīvu materiālu (par plānotajām izmaiņām un doktorantu rīcību, ja ir jāapgūst papildu studiju kursi u.tml.), lai mazinātu papildu neskaidrības nepilnīgas un kļūdainas informācijas dēļ, uzlabojot informācijas apmaiņu ar esošo DSP doktorantiem, it īpaši 3.kursa un kas atrodas akadēmiskajā atvaļinājumā.
- 5) Programmas vadībai novērst tehniskās vai citādi radušās nepilnības studiju kursu aprakstos, lai studiju kursu apraksti būtu veidoti pēc vienota parauga, kā rezultātā visi studiju kursu apraksti nesatur vienādu raksturojošo informāciju (apstiprināšanas datums, atbildīgā struktūrvienība, nozares atbildīgais mācībspēks).
- 6) Studiju kursu aprakstos (programmas vadībai, atbildīgajam nozares mācībspēkam v.tml.) norādīt, ja kurss ir specifisks, tādēļ loģisku, pamatotu iemeslu dēļ vienīgais iespējamais gala pārbaudījums ir eksāmens (gala vērtējums 100% ir eksāmens (Ekon7046)), un it īpaši, ja gala pārbaudījums ir mutisks eksāmens (gala vērtējums 100% ir mutisks eksāmens (Ekon7047)).

Ilgtermiņa rekomendācija:

- 1) Programmu konsolidācijas un apvienošanas procesā nodrošināt esošās pieredzes, intelektuālā kapitāla, mācībspēku, zināšanu un pētniecības tradīciju saglabāšanu, lai apvienotās programmās nezaudētu unikālus, relatīvi šaurus pētniecības virzienus, it īpaši, kas ir īstenoti tikai LU (piemēram, ekonomiskā demogrāfija), bet vienlaikus svarīgi visai tautsaimniecībai un pārējām zinātnes nozarēm.
- 2) Ilgtermiņā fiksēt un novērot studiju rezultātus, lai konstatētu, vai doktorantiem ar maģistra grādu dabaszinātnēs un inženierzinātnēs (t.i., kam nav maģistra grāds ekonomikā vai vadībzinātnē) ir DSP atbilstoši studiju rezultāti, nepieciešamības gadījumā precizējot uzņemšanas noteikumus un nozares doktorantūras padomes piešķirto kritēriju novērtēšanas procesu, kā arī veicot izmaiņas DS programmā un/vai studijuursos, lai nodrošinātu studiju rezultātu sasniegšanu.

Eksperta vārds, uzvārds, grāds _____ (paraksts)

Rīgā 2019. gada 27. novembrī.